

Orhan Bursalı
obursali@doruk.net.tr
(0212)512 -0505
(0533)564-5141

Öneriler, Türkiye'nin bugünlere gelişi ve dünyanın gidişatı dikkate alınarak, **üç alanla sınırlı** tutuldu; öneriler, orta vade ve sonrasına uzanacak bir stratejik yol tartışması için sunulmaktadır.

Ekonomi, sanayi: Dış borç alımına derhal son verilmelidir. Siyasetçiler üretirmek yerine dış borçla çarkları çevirmek kolaycılığına, uyuşturucu alışkanlığı gibi kapılmışlardır. Bu bakış tersine çevrilmelidir. Bir Anayasal madde bile getirilebilir.

Ekonomik faaliyetlerde bakış açısı değişmeli. "**biz alırız**"dan, "**biz üretiriz**" düşüncesine geçilmeli. Hemen her alanda "biz üretiriz" düşüncesi uygulamaya konmalı. Acil olarak, bu noktada, girişimci-üretici ruhlu kesimleri bilgi ve ihtiyaçla buluşturmak gerekir. Üretici- girişimcinin el yordamıyla öğrenmesi yerine, Türkiye'nin neler aldığının, neleri gereksindiğinin ve neleri üretebileceğinin bilgisi derlenip toparlanmalı, bu alanda hızla bir **üretici bilgi bankası** oluşturulmalıdır. Bu "banka" çevresinde maddi üretim destekleri örgütlenmeli.

Bu alan, -belki kobiler de- devlet örgütünün uzantısı olmamalı, devletin maddi olarak ve yasaca destekleyeceği tamamen -TTGV gibi- sivil kuruluşlara bırakılmalıdır.

Türkiye, ekonomisi içinde, katma değeri yüksek, dünyada iddialı, güçlü ekonomik faaliyet adacıkları oluşturmada stratejik yatırımlara yönelmelidir. Bu, az-öz-güçlü adacıklar, bilim-teknoloji yoğun, dünya ekonomisinde gelecek yüzyıllarda bile yükselmesini sürdürecektir alanları kapsamalıdır.

Bu alan- adacıklardan biri, **sağlık**'tır. Özellikle moleküler biyoloji ve genetik ilişkili bu alan, yükselişini hep sürdürecektir, ama aynı zamanda bütün insanlığa hizmet verecek ve getirisi fazla olacak bir alandır. Örneğin **klonlama teknolojisi, kök hücreler** konusunda Türkiye cesaretli adımlar atmalıdır. **Biyoteknoloji** de çeşitli yönleriyle bunlar arasında sayılmalıdır. Savunma, elektronik-optik gibi saptanacak diğer alanlara bu adacıklar yaygınlaştırılmalı.

Ulusal hasılanın, 10 yıl içinde yüzde 3'ünün seçimli ar-ge alanlarına aktarılmasının planları yapılmalı. Vergiler düşürülmeli, derhal bütün ekonomiyi kayıt içine alacak uygulamalar konmalıdır.

Eğitim- Öğrenim: Amaç, Türkiye'nin eğitim- öğrenim düzeyini hızla yükseltmek, bireylerin beceri düzeylerini, kendilerine iş bulma ve yaratma, girişimci yeteneklerini arttıracak, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal gereksinimlerini karşılayacak, ekonominin gelecek yönelişlerine yanıt verecek yeni bir yapı oluşturmaktır.

Ülkenin genel bilgi-beceri düzeyini hızlı ve yaygın bir şekilde arttıracak uygulamalar gündeme getirilmeli.

Bilgi teknolojileri, Bilgi Toplumu gereksinimleri gelişmiş, beceri sahibi, çalışan nüfusun varlığını dayatmaktadır. Kitlesele halk eğitimi için uygun mekanizmalar düşünölmeli.

Girişimciliği ve yaratıcılığı teşvik eden dersler konmalı. Bugünkü örgün eğitim büyük ölçüde değişmeli. Ülkenin gereksinimlerini dikkate alan oynak bir model düşünölmeli.

Eğitim, Türkiye'nin stratejik ekonomi, bilim, teknoloji, turizm vb gibi alanlardaki önceliklere göre düzenlenmeli; ilkokulda bile bu stratejik düşünceler işlenmeli. Genel ortaöğrenimli oranı düşürölmeli. Özel bireysel yaratıcılıklar izlenmeli; genel sınıflarda bu öğrencilere yönelik ayrı bir destek, "aletler" iletilmeli. Örgün eğitim-öğrenim içinde ayrı bir, çeşitli yetenekleri izleme, ortaya çıkarma, izleme ve destekleme örgütlenmesi yapılmalı.

Örgün eğitim içinde ve dışında planlanan yeni eğitim- öğrenim programlarının yürütölmesinde, sivil toplum örgütlerine sorumluluk verilip "ortaklıklar" kurulmalı.

Gereksinime göre, 5-10 bin kişiyi iki yılda örneğin bilişim teknolojileri konusunda teknik uzman düzeyine yükseltecek büyük projeler düşünölmeli Bir- iki, mükemmelliyet merkezi karakterinde üniversitenin oluşması için gerekli ortamlar yaratılmalı.

Siyaset: Siyasette saydamlığı, yönetimde liyakat- ehliyeti önplanda tutacak, partilerin işleyiş mekanizmalarını Türkiye'nin en iyilerini ortaya çıkartacak ve siyaseti kamusal hizmet niteliğine dönüştürecek yapılar ortaya çıkartılmalı. Türkiye milletvekilliği düşünölmeli.